

بسمه تعالی
«یا صلوات بر محمد و آل محمد»

دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (پ) ماده (۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت

شورای عالی راهبری برنامه هفتم پیشرفت در جلسه ۱۴۰۳/۱۲/۲۰ به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) و به استناد بند (۱) سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم مصوب مقام معظم رهبری ابلاغی ۱۴۰۱/۶/۲۰ و در اجرای بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۱۱) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳ و به منظور استقرار کامل نظام بهره‌وری، تصویب کرد:

طرح نظام ملی بهره‌وری به شرح پیوست، تعیین می‌شود.

این مصوبه در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۱۵ به تأیید رئیس‌جمهور محترم رسیده است.

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس‌جمهور

بسمه تعالی

"طرح نظام ملی بهره‌وری"

موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۱۱) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»

مبانی قانونی

ماده ۱۱۱- به‌منظور استقرار کامل نظام بهره‌وری به‌صورت شفاف و تحقق سهم سی و پنج درصدی (۳۵٪) رشد بهره‌وری کل عوامل تولید در تأمین رشد اقتصادی هدف برنامه اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- دولت مکلف است حداکثر شش‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون جداول کمی و کیفی شاخصهای بهره‌وری در فصول مختلف برنامه برای تحقق سهم سی و پنج درصدی (۳۵٪) رشد بهره‌وری کل عوامل تولید در تأمین رشد اقتصادی هدف برنامه (هشت درصد (۸٪)) را تهیه نموده و به‌تصویب شورای عالی راهبری برنامه موضوع بند «الف» ماده (۱۱۸) این قانون برساند و گزارش عملکرد آن را سالانه به مجلس ارائه کند.

ب- دولت مکلف است در راستای ارتقای اثربخشی و انسجام اقدامات متولیان بهره‌وری در کشور و تقویت نقش تنظیم‌گری، طرح نظام ملی بهره‌وری، مشتمل بر هدف‌گذاری کمی، شرح تکالیف نقش‌آفرینان آن و تقسیم کار ملی و استانی را مبتنی بر جهت‌گیری‌های زیر حداکثر ظرف شش‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، به‌تصویب شورای عالی راهبری برنامه برساند و گزارش عملکرد نظام ملی بهره‌وری را به‌صورت سالانه به مجلس ارائه دهد:

۱- طراحی و پیاده‌سازی نظام سنجش بهره‌وری خدمات کلیدی دستگاههای اجرایی و زیرساخت‌های آماری و اطلاعاتی مورد نیاز و پیاده‌سازی تخصیص بودجه به عملکرد بهره‌وری به‌نحوی که در پایان اجرای این قانون شاخص بهره‌وری خدمات دولتی حداقل ده درصد (۱۰٪) افزایش یابد.

۲- در راستای افزایش مشارکت شرکتهای دانش‌بنیان و مشاوره مدیریت و متخصصین در ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید، دولت مکلف است با استفاده از همه ظرفیت‌ها و با بهره‌گیری از ظرفیت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری، نسبت به تهیه دستورالعمل‌های افزایش نقش‌آفرینی شرکتهای دانش‌بنیان و تسهیم منافع حاصل از مشارکت آنان در ارتقای بهره‌وری تا پایان سال اول برنامه اقدام و به‌صورت سالانه نتایج آن را به مجلس ارائه نماید.

تعاریف و مفاهیم مندرج در این طرح

۱. قانون برنامه: قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۴۰۳
۲. دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (پ) ماده (۱) قانون برنامه
۳. طرح: طرح نظام ملی بهره‌وری
۴. سازمان: سازمان ملی بهره‌وری ایران
۵. شاخص‌های عمومی بهره‌وری: این شاخص‌ها در سطوح ملی و بخش و غیره عمومیت دارد که مشتمل بر بهره‌وری نیروی کار، بهره‌وری سرمایه و بهره‌وری کل عوامل تولید است.
۶. شاخص‌های اختصاصی بهره‌وری: این شاخص‌ها با توجه ماهیت هر فعالیت و یا هر بخش مشخص می‌شوند که به نوعی در تحلیل و پایش و ارزیابی عملکرد فعالیت‌ها و شاخص‌های عمومی بهره‌وری نیز استفاده می‌شود.

الف- هدف‌گذاری کمی بهره‌وری

به منظور دستیابی به سهم ۳۵ درصدی بهره‌وری کل عوامل تولید از رشد اقتصادی سالانه ۸ درصد، پیش‌بینی شاخص‌های بهره‌وری نیروی کار، سرمایه و کل عوامل تولید در بخش‌های اقتصادی مطابق اهداف مندرج در جدول (۱) ذیل ماده (۲) قانون برنامه هدف‌گذاری به شرح زیر تعیین می‌شود:

جدول ۱- اهداف کمی رشد بهره‌وری در طول برنامه - واحد: درصد

شاخص‌ها	کشاورزی، ماهیگیری، جنگلداری	نفت	استخراج معدن	صنعت (ساخت)	آب‌برق و گاز	ساختمان	حمل و نقل و انبارداری	ارتباطات	سایر خدمات	کل اقتصاد
رشد متوسط سالانه بهره‌وری نیروی کار	۲،۰	۲،۹	۶،۶	۲،۹	۲،۹	۲،۶	۶،۳	۳،۸	۲،۳	۴،۱
رشد متوسط سالانه بهره‌وری سرمایه	۰،۵	۲،۲	۲،۲	۱،۴	۱،۴	۰،۱	۲،۷	۲،۰	-۰،۲	۱،۴
رشد متوسط سالانه بهره‌وری کل عوامل تولید	۲،۶	۲،۳	۴،۷	۲،۰	۱،۹	۲،۹	۴،۴	۳،۲	۱،۶	۲،۸
سهم بهره‌وری کل عوامل تولید از رشد اقتصادی	۴۶،۶	۲۵،۲	۳۵،۹	۲۳،۲	۲۴،۰	۳۱،۸	۴۲،۰	۲۸،۸	۲۴،۱	۲۵،۰
متوسط رشد سالانه ارزش افزوده	۵،۵	۹	۱۳	۸،۵	۸	۹	۱۰	۱۱	۶،۵	۸

توضیح: موارد مرتبط با شاخص‌های اختصاصی در فصول مختلف قانون برنامه به شرح جدول پیوست شماره (۱) است.

با توجه به اهداف کمی تصریح شده در قانون برنامه برای ارتقای بهره‌وری بر حسب بخش‌های اقتصادی، از یک رویکرد ساختاریافته و چند لایه در نظام بهره‌وری استفاده می‌شود که شامل لایه اهداف کلان، لایه بخش‌های اقتصادی، لایه اهداف فصول قانون برنامه و لایه اقدامات عملیاتی است.

۱- لایه اهداف کلان:

• هدف اصلی: ارتقای بهره‌وری و دستیابی به رشد پایدار اقتصادی

• اهداف فرعی:

○ افزایش تولید ناخالص داخلی (GDP)

○ افزایش اشتغال و کاهش بیکاری

○ کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی

○ بهبود تراز تجاری

○ افزایش رفاه اجتماعی

○ توسعه پایدار و حفظ محیط زیست

۲- لایه بخش‌های اقتصادی:

بخش‌های اصلی اقتصاد بر اساس طبقه‌بندی حساب‌های اقتصادی به شرح جدول (۱) این طرح است. در این لایه شاخص‌های عمومی بهره‌وری (بهره‌وری نیروی کار، سرمایه و کل عوامل تولید) مورد تأکید است.

۳- لایه اهداف فصول برنامه:

اهداف مشخصی در فصول مرتبط قانون برنامه در نظر گرفته شده است که در دستیابی به اهداف کلان کمک می‌کند. در این لایه با توجه به اهداف مندرج در فصول قانون برنامه، شاخص‌های اختصاصی بهره‌وری باید لحاظ شوند که در پایش و ارزیابی عملکرد بهره‌وری بخش/فصل مورد استفاده قرار می‌گیرد. شایان ذکر است، عناوین برنامه‌های عملیاتی (اجرایی) ارتقای بهره‌وری، عناوین اهداف کمی و مقادیر آن‌ها طبق احکام مندرج در فصول مختلف قانون برنامه در هر سال متناسب و مترادف با جدول زیر در بودجه‌های سنواتی تعیین می‌شوند. اهداف فصول برنامه در خصوص بهره‌وری به شرح زیر می‌باشند:

○ کشاورزی: افزایش تولید بهینه، افزایش ضریب خودکفایی و بهره‌برداری بهینه از منابع آب و خاک، بهبود معیشت کشاورزان

و افزایش بهره‌وری بخش (اهداف کمی طبق جدول شماره (۶) و مواد مرتبط در فصل ۷ قانون برنامه).

- بخش نفت و گاز: افزایش تولید و ارزش افزوده، کاهش هزینه‌ها، اصلاح الگوی مصرف، افزایش ضریب بازیافت نفت خام، جمع‌آوری گازهای مشعل و افزایش بهره‌وری بخش (اهداف کمی طبق جدول شماره ۸، ۹ و ۱۰) و مواد مرتبط در فصل ۹ قانون برنامه).
- آب، برق و گاز: کاهش شدت انرژی، افزایش رقابت‌پذیری و سهم معاملات برق در بهابازار (بورس) انرژی، کاهش هدررفت، و افزایش بهره‌وری (اهداف کمی طبق جدول شماره ۸، ۹ و ۱۰) و مواد مرتبط در فصل ۹ قانون برنامه).
- صنعت: افزایش تولید، افزایش ارزش افزوده با تکمیل زنجیره ارزش، واردات ماشین‌آلات با فناوری بالا، ارتقای کیفیت، اجتناب از قیمتگذاری دستوری و کاهش هزینه‌ها (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۱) و مواد مرتبط در فصل ۱۰ قانون برنامه).
- معدن: افزایش تولید، کاهش ضایعات، واردات ماشین‌آلات با فناوری بالا و کاهش آلودگی (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۱) و مواد مرتبط در فصل ۱۰ قانون برنامه).
- ساختمان و مسکن: کاهش هزینه‌ها با صنعتی‌سازی ساختمان، بهبود کیفیت، افزایش ایمنی و بازسازی بناهای بافتهای قمرسوده (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۲) و مواد مرتبط در فصل ۱۱ قانون برنامه).
- حمل و نقل و انبارداری: کاهش هزینه‌ها، افزایش سرعت، نوسازی و جایگزینی اتوبوس و کشنده، بهبود ایمنی راه‌ها و واگذاری مدیریت فرودگاه‌ها (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۳) و مواد مرتبط در فصل ۱۲ قانون برنامه).
- ارتباطات: افزایش دسترسی، بهبود کیفیت و توسعه اقتصاد دیجیتال (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۴) و مواد مرتبط در فصل ۱۳ قانون برنامه).
- فصل سلامت: استقرار شبکه هوشمند سلامت، پایش بیماری‌های قند، فشار خون و مانند آن، بهبود کیفیت خدمات بهداشتی، استانداردسازی آرایه خدمات درمانی، افزایش پوشش بیمه پایه اجباری، ارتقای بهره‌وری و دسترسی عادلانه به خدمات سلامت و ایجاد فضای رقابتی (اهداف کمی طبق جدول شماره ۱۵) و مواد مرتبط در فصل ۱۴ قانون برنامه).
- فصل آموزش، علمی و پژوهشی: ارتقای کیفیت نیروی انسانی آموزش و پرورش، افزایش سرانه فضای آموزشی، توسعه آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی، افزایش کیفیت آموزش، رشد محصولات با فناوری متوسط به بالا، رشد فروش کالاها و خدمات دانش بنیان، تجاری‌سازی اختراعات و آمایش آموزش عالی با هدف تنظیم ارتباط تحصیل و اشتغال (اهداف کمی طبق جدول شماره ۲۰ و ۲۱) و مواد مرتبط در فصول ۱۹ و ۲۰ قانون برنامه).

- فصل نظام اداری: واگذاری وظایف (غیرحاکمیتی)، بهبود شاخص توسعه دولت الکترونیک و ساماندهی سکوها و سامانه‌های نظام اداری و مراکز داده و پشتیبانی و سنجش بهره‌وری خدمات کلیدی دستگاه‌های اجرایی با هدف پیاده‌سازی تخصیص بودجه مبتنی بر عملکرد بهره‌وری (اهداف کمی طبق جدول شماره (۲۲) و مواد مرتبط در فصل ۲۳ قانون برنامه).
- فصل قضایی و حقوقی: تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضایی، استعمال برخط قضایی و حقوقی، کاهش اطاله دادرسی و ارتقای کیفیت خدمات قضایی با هدف بهبود شاخص فضای کسب و کار (اهداف کمی طبق جدول شماره (۲۳) و مواد مرتبط در فصل ۲۴ قانون برنامه).

۴- لایه اقدامات عملیاتی و پیش‌برنده:

- برای دستیابی به اهداف ارتقای بهره‌وری، اقدامات عملیاتی و پیش‌برنده مشخصی تعریف می‌شود. این اقدامات شامل موارد زیر است:
 - بهبود زیرساخت‌ها: توسعه و نوسازی زیرساخت‌های لازم در هر بخش و اجرای طرح‌های پیشران ملی و منطقه‌ای.
 - استفاده از فناوری: استفاده از فناوری‌های نوین دنیا برای افزایش بهره‌وری.
 - آموزش و توسعه نیروی انسانی: آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی در هر بخش.
 - بهینه‌سازی فرایندها: استفاده از روش‌های مدیریت کیفیت و تولید ناب.
 - توسعه زنجیره ارزش: ایجاد فعالیت‌های پیشین و پسین و فرآوری محصولات در سطح منطقه و بین الملل.
 - توسعه بازار: توسعه بازارهای داخلی و خارجی برای محصولات از طریق دیپلماسی اقتصادی.
 - تنظیم مقررات: تدوین و اجرای مقررات مناسب برای هر بخش.
 - مشوق‌ها و تسهیلات: ارائه مشوق‌ها و تسهیلات برای حمایت از بخش‌ها.
 - توسعه بخش خصوصی: مشارکت بخش خصوصی در تصمیم‌سازی و اجرای طرح‌های ارتقاء بهره‌وری.
 - نظارت و ارزیابی: ایجاد سیستم‌های نظارت و ارزیابی برای رصد پیشرفت.

ب- شرح تکالیف نقش آفرینان بهره‌وری

برنامه هفتم، بر رشد اقتصادی پایدار و بهبود بهره‌وری به عنوان یکی از ارکان اصلی تاکید دارد از این رو، نقش آفرینان مختلف در سطوح ملی و استانی باید برای تحقق اهداف ارتقای بهره‌وری، وظایف و تکالیف مشخصی را بر عهده بگیرند. وظایف و تکالیف نقش آفرینان در سطوح مختلف تصمیم‌گیری به شرح ذیل تعیین می‌شود:

۱- نقش آفرینان در سطح ملی:

۱-۱- دستگاه‌های اجرایی (قوه مجریه):

○ تدوین و اجرای سیاست‌های کلان بهره‌وری:

- اتخاذ سیاست‌های مالیاتی، تجاری، صنعتی، آموزشی، و فناوری معطوف به ارتقای بهره‌وری.
- اجرای سیاست‌های تشویقی برای کسب و کارهایی که در ارتقای بهره‌وری سرمایه‌گذاری می‌کنند.
- مقررات‌زدایی و تسهیل فضای کسب و کار با هدف بهبود بهره‌وری.
- توسعه زیرساخت‌های لازم برای ارتقای بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی (زیرساخت‌های فناوری اطلاعات، اقتصاد رقومی، حمل و نقل، انرژی، و مانند این‌ها).

○ هماهنگی و یکپارچه‌سازی برنامه‌ها:

- سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) متولی هماهنگی و یکپارچه‌سازی برنامه‌های بهبود بهره‌وری هستند.

○ حمایت از تحقیق و توسعه:

- حمایت از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی برای انجام پژوهش‌های کاربردی در زمینه بهره‌وری.
- تخصیص بودجه لازم برای توسعه فناوری‌های نوین در راستای ارتقای بهره‌وری.
- ایجاد مراکز نوآوری و فناوری برای ترویج دانش و فناوری‌های مرتبط با بهره‌وری.

○ توسعه آموزش و مهارت‌های نیروی کار:

- توسعه برنامه‌های آموزشی و مهارتی برای ارتقای دانش و مهارت‌های نیروی کار در زمینه بهره‌وری.
- توسعه دوره‌های آموزشی تخصصی برای مدیران و کارکنان در زمینه تکنیک‌های مدیریت بهره‌وری.
- تقویت نظام آموزش فنی و حرفه‌ای برای تربیت نیروی کار ماهر و متخصص.

○ توسعه نظام آماری و پایش بهره‌وری:

- ایجاد نظام جامع آماری برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مربوط به بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی.
- تعریف شاخص‌های کلیدی عملکرد برای سنجش پیشرفت در اهداف ارتقای بهره‌وری.
- ایجاد سیستم‌های پایش آنلاین برای رصد وضعیت بهره‌وری و ارائه گزارش‌های دوره‌ای.

○ ارتقای فرهنگ بهره‌وری:

- برنامه‌ریزی برای ترویج فرهنگ بهره‌وری در سطح جامعه و سازمان‌ها.
- استفاده از رسانه‌های جمعی برای اطلاع‌رسانی و ترویج مفاهیم بهره‌وری.

۱-۲- مجلس شورای اسلامی:

- تصویب قوانین و مقررات با لحاظ ارتقای بهره‌وری

۱-۳- قوه قضائیه:

○ حمایت از حقوق مالکیت فکری و خصوصی:

- حمایت از حقوق مالکیت معنوی و خصوصی برای تشویق نوآوری و فناوری.
- رسیدگی سریع و عادلانه به پرونده‌های مربوط به نقض حقوق مالکیت معنوی و خصوصی.

○ تسهیل فرآیندهای قضایی:

- تسهیل فرآیندهای قضایی برای حل اختلافات بین کسب و کارها و رفع موانع حقوقی.
- ایجاد ساز و کارهای داوری و میانجی‌گری برای کاهش بار پرونده‌های قضایی.

۱-۴- نهادهای مدنی تخصصی و دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی در زمینه بهره‌وری:

- مشاوره‌های تخصصی و مشارکت در طرح‌های بهبود بهره‌وری

۲- نقش‌آفرینان در سطح استانی:

۱-۲- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان:

○ برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های استانی:

- تهیه و اجرای برنامه‌های استانی ارتقای بهره‌وری بر اساس سیاست‌های ملی و ویژگی‌های هر استان.
- تخصیص منابع مالی و انسانی لازم برای اجرای این برنامه‌ها.

▪ هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی مختلف در سطح استان.

○ حمایت از کسب‌وکارهای محلی:

▪ ارائه آموزش‌ها و مشاوره‌های تخصصی به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در زمینه بهره‌وری.

▪ ارائه تسهیلات مالی و اعتباری به کسب‌وکارهای محلی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بهره‌وری.

▪ حمایت از توسعه خوشه‌های صنعتی و شبکه‌های همکاری بین بنگاه‌ها.

○ توسعه زیرساخت‌های استانی:

▪ توسعه زیرساخت‌های لازم برای ارتقای بهره‌وری در سطح استان (زیرساخت‌های حمل‌ونقل، انرژی، فناوری اطلاعات و اقتصاد رقومی).

○ پایش و ارزیابی عملکرد:

▪ پایش مستمر عملکرد دستگاه‌ها و سازمان‌های استانی در زمینه بهره‌وری.

▪ ارائه گزارش‌های دوره‌ای به سطح ملی در مورد وضعیت بهره‌وری استان.

▪ اصلاح برنامه‌ها و سیاست‌ها بر اساس نتایج ارزیابی.

○ ترویج فرهنگ بهره‌وری در سطح استان:

▪ برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی در زمینه بهره‌وری در سطح استان.

▪ استفاده از رسانه‌های محلی برای ترویج مفاهیم بهره‌وری.

۲-۲- دستگاه‌ها و سازمان‌های استانی مرتبط با بخش‌های مختلف اقتصادی استان‌ها:

○ حمایت از بنگاه‌های تولیدی در بخش‌های مختلف اقتصادی:

▪ ارائه مشاوره‌های تخصصی به بنگاه‌های تولیدی برای بهبود فرآیندها و افزایش بهره‌وری.

▪ حمایت از نوسازی و بهسازی تجهیزات و ماشین‌آلات.

▪ ایجاد ارتباط بین بخش‌های مختلف اقتصادی و مراکز تحقیقاتی و فناوری برای انتقال دانش و فناوری.

○ توسعه صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان:

▪ حمایت از توسعه صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان در استان.

▪ ایجاد مراکز رشد و نوآوری برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان.

▪ تسهیل دسترسی بنگاه‌های دانش‌بنیان به منابع مالی و بازارهای فروش.

○ ترویج استانداردها و گواهینامه‌های بهره‌وری:

- تشویق بنگاه‌ها به رعایت استانداردهای ملی و بین‌المللی در زمینه بهره‌وری.
- صدور گواهینامه‌های استاندارد بهره‌وری برای بنگاه‌های برتر.

۲-۳- دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی استان‌ها:

○ انجام پژوهش‌های کاربردی:

- انجام پژوهش‌های کاربردی در زمینه بهره‌وری برای رفع نیازهای بخش‌های اقتصادی و تولیدی استان.
- توسعه فناوری‌های نوین برای ارتقای بهره‌وری در بخش‌های مختلف.
- ارائه راهکارهای علمی و عملی برای بهبود بهره‌وری به بنگاه‌ها.

○ آموزش و تربیت نیروی متخصص:

- توسعه دوره‌های آموزشی و مهارتی در زمینه بهره‌وری در دانشگاه‌ها و مراکز فنی و حرفه‌ای.
- تربیت نیروی متخصص و ماهر در زمینه فنون و روش‌های مدیریت بهره‌وری.
- برگزاری دوره‌های کارآموزی و کارورزی برای دانشجویان در بنگاه‌ها.

○ ایجاد ارتباط با بخش‌های اقتصادی:

- ایجاد ارتباط مستمر بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی با بخش‌های اقتصادی استان.
- انتقال دانش و فناوری از دانشگاه‌ها به بنگاه‌ها.
- برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی مشترک بین دانشگاه و بخش‌های اقتصادی.

چ- تقسیم کار ملی و استانی بهره‌وری

ارتقای بهره‌وری در سطوح ملی و استانی، شامل سیاست‌ها، اقدامات و مکانیسم‌های اجرایی دقیق به شرح زیر است:

۱- سطح ملی:

۱-۱- سیاست‌گذاری و راهبری کلان:

○ تعیین اهداف کلان ملی:

- اهداف کمی بهره‌وری: تعیین اهداف مشخص و قابل اندازه‌گیری برای افزایش بهره‌وری در بازه‌های زمانی مشخص. این اهداف بر اساس تحلیل دقیق وضعیت موجود و پتانسیل‌های کشور توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان تعیین می‌شوند.

- اهداف کیفی بهره‌وری: تعیین اهداف کیفی مانند بهبود کیفیت محصولات و خدمات، کاهش ضایعات و آلودگی، افزایش نوآوری و رقابت‌پذیری توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان و حسب ضرورت با دستگاه‌های ذیربط.

○ تدوین سیاست‌های کلان:

▪ سیاست‌های مالیاتی:

- ایجاد مشوق‌های مالیاتی برای شرکت‌هایی که در پروژه‌های ارتقای بهره‌وری سرمایه‌گذاری می‌کنند (مانند کسر مالیات برای هزینه‌های تحقیق و توسعه، نوسازی تجهیزات، آموزش کارکنان).

- کاهش مالیات بر سود شرکت‌هایی که بهره‌وری خود را افزایش می‌دهند.

- برقراری مکانیزم انگیزشی خود تنظیمی مبتنی بر نتیجه در سطح ملی و استانی.

▪ سیاست‌های تجاری:

- تسهیل صادرات محصولات غیر نفتی با بهره‌وری بالا در قالب زنجیره ارزش ملی و منطقه‌ای.

- حمایت از واردات فناوری‌های نوین و تجهیزات پیشرفته.

- ایجاد استانداردهای ملی برای کیفیت و بهره‌وری محصولات و خدمات.

- سیاست‌های توسعه سرمایه انسانی و دستمزدی:

- توسعه برنامه‌های آموزشی و مهارتی برای ارتقای دانش و مهارت نیروی کار در زمینه بهره‌وری.
- حمایت از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی برای انجام پژوهش‌های کاربردی در زمینه ارتقای بهره‌وری.
- ایجاد دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی برای مدیران و کارکنان در زمینه فتن و روش‌های مدیریت بهره‌وری.

- ایجاد نظام انگیزشی برای منابع انسانی بخش خصوصی و دولتی مبتنی بر کارایی.

▪ سیاست‌های نوآوری و فناوری:

- حمایت از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان که در زمینه ارائه فناوری‌های ارتقای بهره‌وری فعالیت می‌کنند.

- ایجاد مراکز نوآوری و فناوری در سراسر کشور برای ترویج فناوری‌های نوین.
- تسهیل دسترسی شرکت‌ها به منابع مالی برای سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه.

▪ سیاست‌های تنظیم‌گری و مقررات‌زدایی:

- رفع موانع بوروکراتیک و مقررات دست‌وپاگیر برای تسهیل فعالیت کسب‌وکارها و نظام اداری و قضایی.
- اصلاح مقررات و سازوکارهای تنظیم‌گری اجتماعی.
- بهبود سازوکارهای تنظیم‌گری اقتصادی، مالی و نهادی.

○ ایجاد هماهنگی درونی نظام ملی بهره‌وری:

- به منظور ایجاد هماهنگی و راهبری نظام ملی بهره‌وری، کارگروه نظام ملی بهره‌وری متشکل از سازمان برنامه و بودجه کشور (معاونت سیاست‌گذاری و راهبری توسعه ملی و منطقه ای؛ رئیس)، سازمان (دبیر) و معاونین ذیربط معاونت علمی و دانش بنیان ریاست جمهور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور و اتاق بازرگانی صنایع و معادن و کشاورزی ایران تشکیل می‌شود.

○ تخصیص منابع مالی:

- برآورد تخصیص منابع مالی، متناسب با ارتقای سطح بهره‌وری.

- استفاده از ظرفیت طرح‌ها و پروژه‌های پیشران موضوع دستورالعمل تدوین، تصویب، اجرا و نظارت بر طرح‌های پیشران به شماره ۱۷۸۰۹۱ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷ مصوب هیئت وزیران
- ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری برای حمایت از پروژه‌های بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی.
- استفاده از منابع مالی منطقه‌ای و بین‌المللی نظیر سازمان بهره‌وری آسیایی برای حمایت از پروژه‌های ارتقای بهره‌وری.

۱-۲- ایجاد زیرساخت‌های پشتیبان:

○ توسعه زیرساخت‌های علمی و فناوری:

- تجهیز دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی به امکانات پیشرفته.
- حمایت از پژوهش‌های کاربردی در زمینه بهره‌وری.
- ایجاد شبکه‌های علمی و فناوری بین دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و صنایع و فعالان اقتصادی.

○ توسعه زیرساخت‌های اطلاعاتی:

- ایجاد بانک اطلاعاتی جامع از داده‌های مربوط به بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی.
- توسعه سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه برای پایش و ارزیابی عملکرد بهره‌وری.
- ارتقای زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات برای تسهیل تبادل اطلاعات.

○ توسعه زیرساخت‌های آموزشی:

- توسعه دوره‌های آموزشی تخصصی در زمینه بهره‌وری در دانشگاه‌ها و مراکز فنی و حرفه‌ای.
- برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی برای مدیران و کارکنان.
- توسعه محتوای آموزشی آنلاین در زمینه بهره‌وری.

○ ایجاد استانداردهای ملی:

- تدوین استانداردهای ملی برای سنجش و ارزیابی بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی.
- تدوین استانداردهای کیفی برای محصولات و خدمات.

▪ ایجاد نظام صدور گواهینامه‌های استاندارد بهره‌وری.

○ ایجاد زیرساخت‌های مالی:

- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بهره‌وری.
- ارائه تسهیلات مالی با نرخ سود پایین به شرکت‌هایی که در پروژه‌های بهره‌وری سرمایه‌گذاری می‌کنند.
- توسعه بازار سرمایه برای جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های با بهره‌وری بالا.

۱-۳- نظارت و ارزیابی ملی:

سازوکار پیاده‌سازی، نظارت و ارزیابی نظام ملی بهره‌وری و برنامه‌های ارتقای بهره‌وری ذیل آن، توسط سازمان و با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور انجام می‌شود.

○ شاخص‌های کلیدی عملکرد:

- تعریف شاخص‌ها و نماگرهای عمومی و اختصاصی کمی و کیفی برای سنجش پیشرفت در اهداف ارتقای بهره‌وری در سطح ملی، بخشی، و پتگاهی (شرکت‌های دولتی و غیردولتی) و استانی حسب در دسترس بودن داده‌ها.
- استفاده از شاخص‌های منطقه‌ای و بین‌المللی برای مقایسه عملکرد بهره‌وری کشور با سایر کشورها.

○ ایجاد سیستم‌های پایش:

- ایجاد سیستم‌های پایش برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مربوط به بهره‌وری.
- برگزاری ممیزی‌های دوره‌ای برای بررسی عملکرد سازمان‌ها و شرکت‌ها در زمینه بهره‌وری.
- استفاده از روش‌های آماری و تحلیلی پیشرفته برای ارزیابی داده‌ها.

○ ارائه گزارش‌های دوره‌ای:

- تهیه گزارش‌های دوره‌ای در مورد پیشرفت در اهداف ارتقای بهره‌وری.
- ارائه گزارش‌های تحلیلی در مورد نقاط قوت و ضعف برنامه.
- انتشار عمومی گزارش‌ها برای ایجاد شفافیت و پاسخگویی.

○ اصلاح برنامه‌ها بر اساس نتایج ارزیابی:

- انجام تحلیل SWOT (نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها) بر اساس نتایج ارزیابی.
- اعمال سیاست‌ها و برنامه‌های اصلاحی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور بر اساس نتایج ارزیابی با تصویب کارگروه نظام ملی بهره‌وری.
- بهبود مستمر در فرآیندهای اجرایی برنامه.

۲- سطح استانی:

مسئولیت جاری‌سازی سیاست‌ها و نظارت بر اجرای تکالیف در سطح استانی و آمایش منطقه‌ای به عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان به عنوان دبیر) با هماهنگی سازمان است.

۲-۱- برنامه‌ریزی و اجرا در سطح استان:

○ تحلیل وضعیت بهره‌وری استان:

- بررسی وضعیت بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی استان.
- شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها در سطح استانی.
- استفاده از داده‌های آماری محلی برای تحلیل وضعیت بهره‌وری.

○ تعیین اهداف استانی:

- تعیین اهداف مشخص و قابل اندازه‌گیری برای افزایش بهره‌وری در سطح استان بر اساس وضعیت و پتانسیل‌های خاص هر استان.
- هماهنگی اهداف استانی با اهداف ملی.

○ تدوین برنامه‌های عملیاتی:

- تهیه برنامه‌های عملیاتی با جزئیات مشخص برای تحقق اهداف استانی.
- تعیین پروژه‌ها و اقدامات خاص برای ارتقای بهره‌وری در بخش‌های مختلف.
- تخصیص منابع مالی و انسانی لازم برای اجرای پروژه‌ها.

○ تخصیص منابع:

- تخصیص بودجه به پروژه‌های ارتقای بهره‌وری در سطح استان.
- استفاده از منابع مالی ملی و استانی برای حمایت از پروژه‌های بهره‌وری.
- جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌ها.

۲-۲- نظارت و ارزیابی استانی:

○ تعریف شاخص‌های کلیدی عملکرد استانی:

- تعریف شاخص‌های کمی و کیفی برای سنجش پیشرفت در اهداف ارتقای بهره‌وری در سطح استان.
- استفاده از شاخص‌های ملی و استانی برای ارزیابی عملکرد.

○ ایجاد سیستم‌های پایش و ارزیابی:

- ایجاد سیستم‌های پایش برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مربوط به بهره‌وری در سطح استان.
- برگزاری ممیزی‌های دوره‌ای برای بررسی عملکرد سازمان‌ها و شرکت‌ها در زمینه بهره‌وری در سطح استان.

○ ارائه گزارش‌های دوره‌ای استانی:

- تهیه گزارش‌های دوره‌ای در مورد پیشرفت در اهداف ارتقای بهره‌وری در سطح استان.
- ارائه گزارش‌های تحلیلی در مورد نقاط قوت و ضعف برنامه استانی.
- به اشتراک‌گذاری گزارش‌ها با سطوح ملی برای تبادل اطلاعات.

○ اصلاح برنامه‌ها بر اساس نتایج ارزیابی:

- انجام تحلیل SWOT بر اساس نتایج ارزیابی عملکرد برنامه استانی.
- اصلاح سیاست‌ها و برنامه‌ها بر اساس بازخوردها و ارزیابی‌ها.
- بهبود مستمر در فرآیندهای اجرایی برنامه در سطح استانی.

۳- تعامل بین سطوح ملی و استانی:

۱- برقراری ارتباط دوسویه:

- ایجاد کانال‌های ارتباطی منظم بین سطوح ملی و استانی.
- برگزاری جلسات مشترک برای تبادل نظر و رفع مشکلات.
- استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات برای تسهیل ارتباطات.

۲. همکاری و هماهنگی:

- همکاری در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌ها.
- هماهنگی در اجرای پروژه‌ها و اقدامات.
- همکاری در تخصیص منابع.

۳. به اشتراک‌گذاری تجربیات:

- به اشتراک‌گذاری تجربیات و دانش بین سطوح ملی و استانی.
- برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای مشترک برای تبادل تجربیات.
- ایجاد بانک اطلاعاتی از تجربیات موفق و ناموفق در زمینه ارتقای بهره‌وری.

یادآوری: شیوه‌نامه‌های مورد نیاز برای اجرای بندهای مرتبط با این نظام در چارچوب شیوه‌نامه تدوین دستورالعمل‌های احکام برنامه هفتم پیشرفت به تصویب کارگروه نظام ملی بهره‌وری شورای راهبردی برنامه هفتم خواهد رسید.

د- سایر تکالیف بهره‌وری در قانون برنامه هفتم

در راستای اجرا و جاری‌سازی سند نظام ملی بهره‌وری و تحقق اهداف، گام‌های اجرایی سند از طریق تدوین و اجرای شیوه‌نامه‌های مختلف که هر یک به عنوان جهت‌گیری راهبردی نظام، به نحوی در ارتقای بهره‌وری در سطوح مختلف کشور نقش دارند، به شرح زیر تبیین می‌شود:

۱. نظام سنجش خدمات کلیدی دستگاه‌های اجرایی

به منظور بهبود عملکرد و ارتقای بهره‌وری سازمان‌ها و ارزیابی کیفیت خدمات ارائه شده توسط دستگاه‌های اجرایی، نظام‌نامه سنجش بهره‌وری خدمات کلیدی توسط سازمان اداری و استخدامی کشور ابلاغ می‌شود. این نظام‌نامه شامل معیارها و شاخص‌های کلیدی برای ارزیابی کیفیت خدمات، شناسایی نقاط ضعف و قدرت و ایجاد چارچوبی برای بهبود مستمر خدمات و فرایندها به منظور افزایش رضایت ذی‌نفعان است. نظام‌نامه مذکور به عنوان یک ابزار تحلیلی، می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان کمک کند تا سیاست‌های کارآمدی را برای ارتقای بهره‌وری ارائه نمایند.

۲. دستورالعمل افزایش مشارکت شرکت‌های دانش‌بنیان، مشاوره مدیریت و متخصصین بهره‌وری

دستورالعمل افزایش مشارکت شرکت‌های دانش‌بنیان، مشاوره مدیریت و متخصصین بهره‌وری به منظور تسهیل همکاری میان بخش‌های خصوصی و دولتی در راستای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری بخش‌ها و افزایش انگیزه برای مشارکت بازیگران زیست بوم بهره‌وری، توسط سازمان برنامه و بودجه کشور یا همکاری سازمان و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری ابلاغ می‌شود. این دستورالعمل‌ها شامل راهکارهایی برای جذب و مشارکت شرکت‌های دانش‌بنیان، مشاوره مدیریت و متخصصین بهره‌وری در فرایندهای بهبود بهره‌وری است. با اجرای این دستورالعمل‌ها، می‌توان از تجربیات و دانش فنی این شرکت‌ها بهره‌مند شد و به نوآوری و بهبود فرایندها در دستگاه‌های دولتی و خصوصی کمک کرد. همچنین، این دستورالعمل‌ها می‌تواند ایجاد شبکه‌های همکاری و تبادل اطلاعات میان نهادهای مختلف را تسهیل نماید.

۳. تدوین برنامه‌های ارتقای بهره‌وری بخش‌ها

برنامه‌های ارتقای بهره‌وری بخش‌های اقتصادی مطابق با تبصره ماده (۲) قانون، با رویکردی مسأله محور و مبتنی بر حوزه‌های اولویت‌دار بخش‌های اقتصادی و فصول برنامه هفتم پیشرفت پندهای ۲ و ۳ این نظام نامه به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور توسط شورای راهبری برنامه هفتم مصوب و ابلاغ می‌شود. این برنامه‌ها بر مبنای وظایف تعریف شده در نظام تقسیم کار، به شناسایی مسائل، اولویت‌ها و نیازهای هر بخش پرداخته و راهکارهای مشخصی برای ارتقای بهره‌وری ارائه می‌دهد. برنامه‌های مذکور در سطوح بخشی و فرابخشی مبنای بررسی و اقدام دستگاه‌های مسئول قرار گرفته و سازمان ضمن راهبری کارگروه‌های تخصصی هر بخش، گزارش پیشرفت اقدامات را تهیه و به مراجع نظارتی ارائه می‌کند.

۴. ارزیابی بهره‌وری شرکت‌های دولتی

مطابق با ماده (۲۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت و ماده (۴۳) آئین نامه انتظام بخشی، شفاف‌سازی و ضابطه‌مندسازی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی، سازمان موظف است شیوه‌نامه سنجش بهره‌وری شرکت‌های دولتی را تا پایان تیرماه هر سال به تصویب کارگروه بهره‌وری متشکل از سازمان برنامه و بودجه، سازمان اداری و استخدامی و وزارت امور اقتصادی و دارایی برساند پرداخت پاداش سالانه به مدیران و کارکنان شرکت‌های مشمول بر اساس نتایج این ارزیابی و رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه امکان پذیر است.

پیوست (۱): جداول اهداف کمی در سطح فصول مختلف قانون برنامه

اهداف کمی در سطح فصول مختلف قانون برنامه

فصل برنامه هفتم	بخش اقتصادی	عنوان برنامه	واحد سنجش پیشرفت	هدف کمی	بازه تحقق هدف	توضیحات
امنیت غذایی و ارتقای تولید محصولات کشاورزی	آب	استقرار سامانه های نوین آبیاری زیرسطحی هوشمند با کاهش مصرف آب کشاورزی تا ۵۰ درصد و بهره وری تولید ۵/۵ برابر	هزار هکتار (سالانه)	150	پایان برنامه	
		استقرار سامانه های نوین آبیاری (تحت فشار) در اراضی کشاورزی	هزار هکتار	200	سالانه	
		توسعه و ایجاد شبکه های آبیاری و زهکشی درجه ۳ و ۴ در پایاب سدها و احداث آبراهه (کانال) های عمومی و انتقال آب کشاورزی با لوله	هزار هکتار (سالانه)	70	پایان برنامه	
		احیا، مرمت و بازسازی و لایروبی قنوات	هزار کیلومتر	3	سالانه	
		شرکتهای ارائه دهنده خدمات آب و فاضلاب مکلفند نسبت به تأمین و نصب ابزار اندازه گیری دارای استاندارد معتبر برای مشترکین جدید شهری و روستایی اقدام کنند. به شرکتهای مزبور اجازه داده می شود نسبت به تعویض این ابزار برای مشترکین موجود (با اولویت پرمصرف) اقدام کنند. هزینه نصب و تأمین ابزارهای هوشمند برای مشترکین شهری و روستایی پرمصرف (بالتر از الگوی مصرف) بر عهده مشترکین یا بهره برداران بوده و پرداخت آن به صورت اقساطی مجاز است. (ماده ۳۹)	-	-	-	
		وزارت نیرو مکلف است با هدف مدیریت بخش آب، بر اساس مرزهای حوضه های آبریز کشور و نظام عادلانه توزیع آب، کاهش ساختارهای موازی و هزینه های بالاسری، تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی گری و رفع هرگونه تعارض منافع شرکتی تا پایان سال دوم برنامه، نسبت به تهیه برنامه اصلاح ساختار و اساسنامه های شرکتهای زیرمجموعه خود از طریق ادغام یا انحلال، اقدام نماید (ماده ۳۸)	-	-	-	
		بازتخصیص آب مصرفی صنایع بزرگ آب پر و تأمین آب جایگزین در سراسر کشور با هدف کاهش آب مصرفی بخش صنعت و معدن				بند ۳۹ ماده ۳۹
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	افزایش بهره وری در واحد سطح	درصد	50	پایان برنامه	
		افزایش سهم ارزش افزوده فراوری محصولات کشاورزی از ارزش افزوده بخش کشاورزی	درصد	15	سالانه	

		سهام پذیر دورگه (هیبریدی) تولید داخل	درصد	10	سالانه	
		سهام واکسن طیور تولید داخل	درصد	10	سالانه	در پایان برنامه حداقل ۷۵
		تولید محصولات گلخانه‌ای	میلیون تن	10	پایان برنامه	
		توسعه کشاورزی فراسرزمینی	میلیون هکتار	2	پایان برنامه	
		رشد صادرات نفتی	درصد	12	سالانه	
		رشد تولید و تحویل نفت کوره کم سولفور نیم درصدی به شرکت‌های ارائه کننده خدمات جانبی به کشتی‌ها (بنکرینگ)	درصد	25	سالانه	
		ظرفیت تولید میانتی نفت خام	هزار بشکه در روز	4800	پایان برنامه	
		جمع آوری گازهای مشعل	میلیارد مترمکعب در سال	16	پایان برنامه	
		جمع آوری گازهای مشعل	هزار بشکه در روز معادل تفت خام	۲۵۰	پایان برنامه	
	نفت و گاز	نسبت تولید بتزین و نفت گاز یورو ۴ به بالا به کل تولید این دو فرآورده	درصد	75	پایان برنامه	
		نسبت تولید محصولات سنگین پالایشی به کل محصولات پالایشی (معکوس)	درصد	20	پایان برنامه	
		افزایش ضریب بازیافت نفت خام در طول اجرای برنامه	واحد درصد	1	پایان برنامه	
		تولید نفت خام (توان)	هزار بشکه در روز	4580	پایان برنامه	
		افزایش تولید نفت خام و گاز از میادین مشترک	معادل هزار بشکه در روز	1080	پایان برنامه	
		تولید میعانات گازی	هزار بشکه در روز	870	پایان برنامه	
	برق و گاز	میزان تولید از محل ذخیره سازی گاز طبیعی در دوره دوماهه اوج مصرف	میلیون مترمکعب در روز	120	پایان برنامه	

انرژی

	پایان برنامه	12000	مگاوات	ظرفیت منصوبه تجدیدپذیر
	پایان برنامه	3000	مگاوات	ظرفیت منصوبه هسته ای
	پایان برنامه	21000	میلیون کیلووات ساعت	تولید برق تجدیدپذیر
	پایان برنامه	44	درصد	میانگین بهره وری (راندمان) نیروگاه های موجود
	پایان برنامه	10	درصد	تلفات انتقال و توزیع برق
	پایان برنامه	80	هزار بشکه در روز معادل نفت خام	طرح های نیروگاهی (افزایش بازده)
	پایان برنامه	55	درصد	میانگین بهره وری نیروگاه های جدید
(مطابق جدول شماره ۱۵)	پایان برنامه	1285	معادل هزار بشکه نفت خام در روز	کاهش مصرف از طریق اجرای طرح های بهینه سازی مصرف انرژی
ماده (۲۲)	-	-	-	خرید تضمینی انرژی برق تولیدی از پسماندها از از واحدهای تولیدکننده مواد و انرژی از پسماندها، صنایع بزرگ نظیر سیمان و فولاد
ماده (۴۳)	-	-	-	وزارتخانه های نفت و نیرو مکلفند با همکاری سازمان تا پایان سال اول اجرای برنامه، نسبت به اصلاح ساختار اداری و سازمانی ستادی، شرکت ها و سازمان های زیرمجموعه خود در حوزه برق، گاز و نفت با رویکرد تفکیک وظایف حاکمیتی از تصدی گری، اقدام نموده و پیشنهاد لازم را پس از تأیید شورای عالی اداری برای طی تشریفات قانونی لازم ارائه نمایند.
ماده (۴۶)	-	-	-	تاسیس شرکت بهینه سازی مصرف سوخت
بند الف ماده ۴۶				اتخاذ تمهیدات لازم جهت توسعه احداث نیروگاههای خورشیدی و بادی، نیروگاههای خودتامین، برقی سازی خودروها و تأمین سرمایه و گرمایش ساختمان ها در استان های ساحلی جنوب کشور با استفاده از مکنده (پمپ) های حرارتی زمین گرمایی به منظور رفع ناترازی های انرژی و افزایش سهم انرژی های تجدیدپذیر در تأمین برق کشور

	حمل و نقل	میزان مصرفه جویی	هزار بشکه در روز معادل نفت خام	248	پایان برنامه	جدول ۱۰
	ساختمان	میزان مصرفه جویی	هزار بشکه در روز معادل نفت خام	372	پایان برنامه	جدول ۱۰
	صنعت و کشاورزی	میزان مصرفه جویی	هزار بشکه در روز معادل نفت خام	334	پایان برنامه	جدول ۱۰
	کل اقتصاد	مصرفه جویی مصرف کننده نهائی برق	میلیون کیلووات ساعت	3000	پایان برنامه	جدول ۱۰
		کاهش مصرف از طریق اجرای طرح های بهینه سازی مصرف انرژی	معادل هزار بشکه نفت خام در روز	1285	پایان برنامه	جدول ۱۰
طرح های صنعت، معدن و رشد تولید	صنعت (ساخت)	گسترش صادرات دانش فنی و خدمات فنی، طراحی و مهندسی و پیمانکاری کشور با اولویت زنجیره صنایع و صنایع معدنی و همچنین جلوگیری از خام فروشی و تکمیل زنجیره ارزش در راستای توسعه و ارتقای نقش و جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در توسعه کشور				بند ب ماده ۴۸
		وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور) مکلف است تمام اطلاعات پایه زمین شناسی (اعم از نقشه های زمین شناسی، زمین شیمی و زمین فیزیک و هوایی) و با رعایت مواد (۱۳) و (۱۷) فصل چهارم قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۶ مفاد گزارش های اکتشاف محدوده ها و پهنه ها را در پایان سال اول برنامه منتشر نموده و به صورت برخط در اختیار عموم قرار دهد - تعیین قطب های معدن کاری کشور				بند ب- ماده ۴۸
		زمینه ایجاد امکان محاسبه دقیق میزان برداشت از معادن توسط سامانه های هوشمند				بند ب- ماده ۱۴ ۴۸
		برنامه ملی توسعه خوشه های صنعتی متناسب با راهبرد ملی پیشرفت صنعتی و ارتقای زنجیره های ارزش کشور				بند ج- ماده ۴۸
		فسخ قراردادهای غیرفعال و خلع ید از اراضی راگد به منظور توسعه و مدیریت هر چه بهتر شهرکها و نواحی صنعتی و جلوگیری از هدررفت منابع و ظرفیت های موجود				بند خ- ماده ۴۸

بند ۴۸ ماده ۴۸				واردات ماشین‌آلات با فناوری روز دنیا جهت جایگزینی با ماشین‌آلات فرسوده مشروط به عدم ساخت داخل یا کمبود ظرفیت‌های تولید داخل به منظور تسهیل و رفع موانع و رشد تولید		
بند ۷۱ ماده ۷۱				تدوین برنامه نوسازی و بازسازی صنایع دارو، فراورده‌های سلامت، تجهیزات و ملزومات پزشکی و ایمن‌ساز (واکسن) با هدف افزایش بازدهی و ارتقای کیفیت تولیدات داخلی و رقابت‌پذیری آنها و نیز تقویت توان تولید داخل و صادرات کشور		
ماده ۹۹				ارتقای بهره‌وری و اثربخشی منابع آموزش عالی، پژوهش و فناوری، افزایش شتاب پیشرفت علمی، فناوری و نوآوری و کسب سهم هفت درصدی (۷٪) محصولات با فناوری متوسط به بالا از تولید ناخالص داخلی		
بند ۹۹ ماده ۹۹				وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است اقدامات لازم جهت داخلی‌سازی حداقل هر سال ده درصد (۱۰٪) از ارقام راهبردی مورد نیاز بخش خود موضوع ماده (۱) قانون مذکور را با بهره‌گیری از ظرفیت شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان و جهاد دانشگاهی در صورت احراز توانمندی این شرکتها و مؤسسات در تأمین کالا و خدمات موصوف توسط وزارتخانه ذیربط به عمل آورد		
ماده ۵۰ - بند پ	-	-	-	اجازه واگذاری اراضی بلااستفاده یا بایر دولتی برای ایجاد فضاهای عمومی شهری		
ماده ۵۳ - الف	پایان سال اول	-	-	تولید و ذخیره سازی اطلاعات تمامی طرح های جامع و تفصیلی کلان شهرها به صورت رقومی در سامانه طرح های جامع و تفصیلی		
ماده ۵۳ - الف	پایان سال سوم	-	-	تولید و ذخیره سازی اطلاعات تمامی طرح های جامع و تفصیلی سایر شهرها به صورت رقومی در سامانه طرح های جامع و تفصیلی		
ماده ۵۳ - الف	پایان سال اول	-	-	الکترونیکی نمودن فرایند اخذ مجوزهای مربوط به شورای عالی معماری و شهرسازی ایران		
ماده ۵۵ بند الف	پایان برنامه	حداقل ۱۵	درصد	عملیاتی نمودن برنامه های تامین مسکن با استفاده از فناوری های نوین، صنعتی سازی و هوشمندسازی		
ماده ۵۵ بند ب	-	-	-	ایجاد و راهبری سامانه صدور الکترونیکی شناسنامه فنی-ملکی؛ تکمیل مرحله ای شناسنامه فنی-ملکی از شروع اخذ پروانه ساخت و در زمان تنظیم گزارش های مرحله ای توسط مهندسین ناظر تا صدور پایان کار الزامی است		

توسعه مسکن
ساختن

				بازسازی بناهای بافت فرسوده و ناکارآمد شهری		
ماده ۵۲ - بند الف	پایان برنامه	500	هزار واحد			
ماده ۵۶ - جدول ۱۳	پایان برنامه	40	میلیون تن	میزان گذر (ترانزیت) زمینی سالانه کالا از ایران (در پایان سال اول ۱۶ میلیون تن؛ از سال دوم ۶ میلیون تن افزایش سالانه)		
	پایان برنامه	25	درصد	سهم راه آهنی بنادر کشور		
	پایان برنامه	30	درصد	سهم حمل و نقل راه آهنی از جابه جایی کل بار زمینی داخلی (تن- کیلومتر)		
	پایان برنامه	3200	کیلومتر	احداث زیرساخت های راه آهنی گذری (ترانزیتی)		
	پایان برنامه	حداقل ۱۰۰۰	کیلومتر	سهم مجموع طول خطوط دوخطه یا بیشتر و خطوط برقی از طول خطوط آهن سراسری		
	پایان برنامه	حداقل ۴۰۰	کیلومتر	میانگین طول خطوط فرعی به مبادی بار و مراکز معدنی، صنعتی و تجاری		
	پایان برنامه	550	دستگاه کشنده (لوکوموتیو)	نوسازی و تأمین ناوگان راه آهنی جدید با مشارکت بخش غیردولتی		
	پایان برنامه	۷۰	درصد	ارتقای سرعت سفر و سیر بازرگانی راه آهنی نسبت به شروع برنامه	حمل و نقل و انبارداری	گذر (ترانزیت) و اقتصاد دریامحور
	پایان برنامه	110000	دستگاه	نوسازی ناوگان جاده ای		
	پایان برنامه	30	درصد	حداکثر مجموع مسافت تردهای خالی (بدون بار) کامیون های کشور از پیمایش کل سالانه		
	-	-	-	تعیین وزارت راه و شهرسازی به عنوان متولی پتجره واحد خدمات یکپارچه گذر (ترانزیت) در مبادی ورودی و خروجی کشور		
ماده ۵۷ - بند ت	-	-	-	وزارت راه و شهرسازی مجاز به واگذاری مدیریت بهره برداری فرودگاه های کشور به بخش خصوصی و عمومی و یا مشارکت های داخلی و خارجی است		
ماده ۵۷ - بند پ	پایان سال دوم	-	-	شرکت راه آهن ج.ا.ا مکلف است کشته های متوقف بیش از پنج سال را که بازسازی آنها دارای صرفه اقتصادی است با استفاده از روش های مشارکت عمومی- خصوصی راه اندازی یا واگذار نماید.		
ماده ۵۷ - بند	پایان سال دوم	-	-	سیر تمامی قطارهای باری کشور به صورت منظم و برنامه ای		

ث - جزء ۳						
ماده ۵۷ - بند ج	-	-	-	به منظور افزایش ظرفیت فرودگاه بین المللی امام خمینی دولت مکلف است اقدامات تسهیل گرانه نظیر اعطای آزادی پرواز را برای شرکتهای هواپیمایی خارجی در مسیرهای خارجی همراه با تعیین نرخ رقابتی سوخت و خدمات فرودگاهی و ناوبری به عمل آورد.		
	پایان برنامه	6.5	میلیارد یورو	صادرات غیر نفتی و غیر انرژی بر از مناطق ویژه اقتصادی		
بند خ ماده ۱۰۷				کلیه وزارتخانهها، سازمان، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، بانک مرکزی و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری با رعایت قانون مدیریت دادهها و اطلاعات ملی مکلفند تا پایان سال اول اجرای برنامه، نسبت به تهیه برنامه تحول رقومی (دیجیتال) بخش خود و طرح (پروژه)های پیشران به همراه سازوکارهای تأمین مالی آن منطبق با پیشنهادها و توانمندیهای اجرایی بخش غیردولتی در راستای افزایش سهم اقتصاد رقومی (دیجیتال) اقدام نمایند	اطلاعات و ارتباطات	توسعه شبکه ملی اطلاعات و اقتصاد رقومی (دیجیتال)
ماده ۶۸				تغییر شاخص پایش بیماران قند در قالب پزشک خانواده از ۴۰ درصد به ۵۰ درصد در پایان برنامه		
ماده ۶۸				تغییر شاخص پایش بیماران با فشار خون بالا افراد بالای ۳۰ سال در قالب پزشک خانواده از ۴۵ درصد به ۶۰ درصد در پایان برنامه		
ماده ۶۸				تغییر شاخص پایش بیماران با اختلالات چربی خون در قالب پزشک خانواده از ۶۰ درصد به ۸۵ درصد در پایان برنامه		
ماده ۶۸				تغییر شاخص پایش سه عامل قند خون، فشار خون و چربی در بیماران قند در قالب پزشک خانواده از ۲۰ درصد به ۴۰ درصد در پایان برنامه	بهداشت و مددکاری اجتماعی	ارتقای نظام سلامت
بند الف ماده ۶۹				اتصال سامانههای مراکز ارائهدهنده خدمات و کالای سلامت از جمله سامانههای بیمارستانی، نسخه نویسی و نسخه پیچی سرپایی، نرم افزارهای حوزه بهداشتی، سامانه پایش و ممیزی اسناد سلامت و سامانههای خودمراقبتی با هدف ایجاد نظام هوشمند اطلاعات سلامت و استقرار کامل پزشک خانواده و نظام ارجاع در بستر الکترونیکی ظرف دو سال از لازم الاجرا شدن قانون و در اختیار قرار دادن اطلاعات موجود به پزشکان معالج یا هر فرد یا گروهی که مجوز استفاده دارد.		

بند چ ماده ۷۰				منطقه‌سازی ارائه خدمات درمانی و کاهش خدمات کاذب و القائی تا پایان سال اول اجرای برنامه و تدوین و ابلاغ راهنماهای بالینی، معیارهای خدمات درمانی و راهنماهای تجویز دارویی		
بند الف ماده ۷۱				تنظیم‌گری وزارت بهداشت تا پایان سال اول اجرای برنامه به طوریکه ذخایر راهبردی دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی با کیفیت به میزان حداقل شش ماه نیاز کشور با اولویت تولید داخلی و واردات رسمی تأمین باشد.		
بند چ ماده ۷۱				تدوین اساسنامه سازمان غذا و دارو		
ماده ۷۲				دستیابی به صادرات بیش از یک میلیارد یورو دارو و ایمن‌ساز		
ماده ۷۲				دستیابی به صادرات بیش از یک میلیارد یورو تجهیزات پزشکی		
ماده ۷۲				افزایش درآمد سالانه کشور از گردشگری سلامت به شش میلیارد یورو		
ماده ۷۲				افزایش درآمد سالانه حاصل از جذب دانشجویان خارجی در رشته‌های علوم پزشکی به بیش از هفتصد میلیون یورو		
ماده ۸۵				اقدام به گسترش کمی و کیفی مراکز درمان و کاهش آسیب و ارتقای خدمات به‌گونه‌ای که میزان معنادار بهبودیافته نسبت به سال شروع برنامه، سالانه یک درصد افزایش یابد		
	پایان برنامه	15000	هزار نفر	تعداد گردشگر ورودی		
	پایان برنامه	1000	تعداد	تعداد موزه های فعال کشور		
	پایان برنامه	950	اثر	تعداد آثار غیرمنقول مرمت شده در طول سال		
	پایان برنامه	490	میلیون یورو	ارزش صادرات صنایع دستی و فرش دستباف	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
	پایان هر سال	8	درصد	رشد سالانه اقتصاد صنایع دستی و فرش دستباف		
بند ح ماده ۸۳				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است در تعامل گسترده با شخصیت‌ها، مؤسسات و کانون‌های مذهبی کشورهای جهان، اقدامات لازم را در کشورهای		

				مختلف برای حضور زائران و گردشگران طالب آشنایی با انقلاب اسلامی و سرمایه‌گذاری مؤمنان کشورهای مختلف در اماکن مقدس و مناطق تفریحی ایران انجام دهد به‌گونه‌ای که در پایان برنامه پنجساله تعداد زائران و گردشگران این حوزه‌ها به دو و نیم برابر سال اول برنامه برسد.		
بند ۸۴ ماده ۸۴				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است با همکاری بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا پایان برنامه، حداقل یکصد و پنجاه نقطه مرتبط با انقلاب اسلامی مانند زادگاه و مقتل قهرمانان و بزرگان انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و میدان‌های بزرگ حماسه-آفرینی آنها و اماکن مرتبط با حوادث مهم تاریخ انقلاب اسلامی را در فهرست آثار ملی ثبت کند و با انتشار وسیع اطلاعات این نقاط و خطوط راهنمای محیط، زائران و گردشگران را به بازدید از این اماکن با استفاده از همه ظرفیت‌ها از جمله دانش-آموختگان ایرانی در دانشگاه‌های خارج از کشور، دانش-آموختگان خارجی دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه ایران و دانش‌آموختگان جامعه-المصطفی-العالمیه ترغیب نماید.		
بند ۸۵ ماده ۸۵				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تأمین زنجیره ارزش و بهبود شرایط تولید و عرضه محصولات صنایع دستی و با رعایت ملاحظات بومی، سازگاری با اصالت هویتی، ترویج سبک زندگی ایرانی-اسلامی و رویکرد فناورانه، «سند جامع مدیریت زنجیره تولید، توزیع، عرضه و صادرات صنایع دستی» را حداکثر ظرف سه-ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه نموده و آن را به-تصویب هیأت وزیران برساند.		
بند ۵ ماده ۸۳				مجوز لازم برای واردات کشتیهای گردشگری، شناورهای تفریحی، وسایل نقلیه و تجهیزات ویژه گردشگری برای سرمایه‌گذاران بخشهای خصوصی و تعاونی متقاضی با معافیت حقوق ورودی توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با رعایت اختیارات قانونی وزارت راه و شهرسازی با رعایت قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار صادر می‌گردد.		
ماده ۹۳	پایان برنامه	7	درصد	سهام محصولات با فناوری متوسط به بالا (های.تک) از تولید ناخالص داخلی	آموزش	ارتقای نظام آموزشی
ماده ۹۳	پایان برنامه	42	رتبه	رتبه شاخص نوآوری		

ماده ۹۳	پایان برنامه	40	درصد	سهم آموزشهای مهارتی و حرفه ای در کلیه زیر نظامهای آموزش عالی و کلیه مقاطع بر اساس نیازهای جامعه و اصلاح برنامه های درسی با رویکرد افزایش مهارت های حرفه ای
ماده ۹۳	پایان برنامه	320000	نفر	شمار دانشجویان خارجی (حضوری و الکترونیکی)
ماده ۹۳	پایان برنامه	20	تعداد	دانشگاه های ایرانی قرار گرفته در یکی از نظامهای رتبه بندی معتبر بین المللی با رتبه زیر ۵۰۰
ماده ۹۳	پایان برنامه	10	درصد	سهم پایان نامه ها و رساله های تقاضامحور و نیازمحور از کل پایان نامه ها و رساله های انجام شده در گروه علوم انسانی بر اساس سامانه نظام ایده ها و نیازها (نان)
ماده ۹۳	پایان برنامه	20	درصد	سهم پایان نامه ها و رساله های تقاضا محور و نیاز محور از کل پایان نامه ها و رساله های انجام شده در گروههای علمی غیر علوم انسانی بر اساس سامانه نظام ایده ها و نیازها (نان)
ماده ۹۳	پایان برنامه	5	درصد	سهم اختراعات تجاری سازی شده از کل اختراعات ثبت شده
ماده ۹۳	پایان برنامه	20	درصد	افزایش سالانه درآمد قراردادهای پژوهشی دانشگاهها و پژوهشگاهها نسبت به سال پایه ۱۴۰۲
ماده ۹۳	پایان برنامه	30000	تعداد	شرکت های دانش بنیان
ماده ۹۳	پایان برنامه	2	رتبه	رتبه صادرات محصولات با فناوری متوسط به بالا (های. تک) در منطقه
ماده ۹۳	پایان برنامه	200	درصد	رشد فروش کالاها و خدمات دانش بنیان از تولید ناخالص داخلی نسبت به سال تصویب برنامه
بند ب ماده ۹۴				مؤسسات آموزشی و پژوهشی و فناوری مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) از پژوهشگران دوره پسادکترای خود را به دوره های پسادکترای «کاربردی»، «صنعتی» و «فناورانه» تقاضامحور طبق آیین نامه جذب و بکارگیری محققان پسادکترای مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری اختصاص دهند.
بند پ ماده ۹۷				به منظور ارتقای جایگاه علمی بین المللی جمهوری اسلامی ایران و تبدیل شدن به مرجعیت علمی و فناوری منطقه، وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری حسب مورد مکلفند مراکز علمی شاخص و قطب های علمی در رشته های تخصصی پیشران علم و فناوری را در کشور مشخص نموده و در طول اجرای برنامه، اعتبارات مورد

				نیاز برای نوسازی تجهیزات، دستگاهها و ابزارهای علمی مربوط را در سقف بودجه های سنواتی تامین نمایند.
بند الف ماده ۹۸	پایان برنامه			به منظور فعال کردن قابلیت های سرزمینی و موقعیت راهبردی جمهوری اسلامی ایران و تعامل مؤثر با محیط بین المللی و منطقه ای اقدامات زیر انجام میگیرد: الف- در راستای ارتباط، جذب و بازگشت نخبگان و متخصصان و نقش آفرینی آنان در چرخه خدمت به کشور، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری با همکاری وزارت امور خارجه موظف است ظرف سه ماه از لازم الاجرا شدن این قانون، آیین نامه اجرایی ارتباط نخبگان ایرانی خارج از کشور را تهیه نموده و به تصویب هیأت وزیران برساند به نحوی که تا پایان برنامه امکان تعامل مؤثر با حداقل بیست درصد ۲۰٪ از جامعه هدف فراهم شود.
بند پ ماده ۹۸				معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است ظرف یکسال از لازم الاجرا شدن این قانون، امکان اشتغال، اقامت و دریافت تسهیلات کنسولی دانش آموختگان بین المللی نخبه ای که تقاضای لازم برای کار آنها در کشور وجود دارد، را فراهم نماید.
ماده ۸۷	پایان برنامه	6.1	متر مربع	سرانه فضای آموزشی و پرورشی مدارس
ماده ۸۷	پایان برنامه	1	متر مربع	سرانه فضای آموزشی درون مدرسه ای
ماده ۸۷	پایان برنامه	50	درصد	کلاس های هوشمند و فناوری پایه (با اولویت مناطق محروم)
ماده ۸۷	پایان برنامه	10	درصد	ایجاد بستر مناسب مجازی برای پشتیبانی از مدارس محروم و کم برخوردار توسط مدارس با کیفیت
ماده ۸۷	پایان برنامه	0	تعداد	کلاس های با تراکم بالای ۳۵ دانش آموز در دوره ابتدائی و متوسطه اول
ماده ۸۷	پایان برنامه	2.5	نمره	افزایش معدل دانش آموزان دوره متوسطه دوم
ماده ۸۹				راه اندازی هنرستان های چوار کارخانه، شهرک های صنعتی و پارک های علم و فنی آوری و هنرستان های وابسته به دستگاه ها
ماده ۸۹				صدور مجوز استفاده از مدارس و معلمان در ساعات غیر آموزشی و ایام تعطیل
ماده ۸۹				درآمد هر واحد آموزشی به همان واحد آموزشی اختصاص می یابد

ماده ۹۱				تقویت مدارس دولتی از جهات مختلف کمی و کیفی در عرصه های علمی، تربیتی، مهارتی و ارتباط با اجتماع و خانواده (اصل مدرسه محوری)		
	پایان برنامه	15000	هزار نفر	تعداد گردشگر ورودی	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
	پایان برنامه	1000	تعداد	تعداد موزه های فعال کشور		
	پایان برنامه	950	اثر	تعداد آثار غیرمنقول مرمت شده در طول سال		
	پایان برنامه	490	میلیون یورو	ارزش صادرات صنایع دستی و فرش دستباف		
	پایان هر سال	8	درصد	رشد سالانه اقتصاد صنایع دستی و فرش دستباف		
بند ح ماده ۸۳				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است در تعامل گسترده با شخصیت ها، مؤسسات و کانون های مذهبی کشورهای جهان، اقدامات لازم را در کشورهای مختلف برای حضور زائران و گردشگران طالب آشنایی با انقلاب اسلامی و سرمایه گذاری مؤمنان کشورهای مختلف در اماکن مقدس و مناطق تفریحی ایران انجام دهد به گونه ای که در پایان برنامه پنجساله تعداد زائران و گردشگران این حوزه ها به دو و نیم برابر سال اول برنامه برسد.		
بند خ ماده ۸۴				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است با همکاری بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا پایان برنامه، حداقل یکصد و پنجاه نقطه مرتبط با انقلاب اسلامی مانند زادگاه و مقتل قهرمانان و بزرگان انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و میدان های بزرگ حماسه آفرینی آنها و اماکن مرتبط با حوادث مهم تاریخ انقلاب اسلامی را در فهرست آثار ملی ثبت کند و با انتشار وسیع اطلاعات این نقاط و خطوط راهنمای محیط، زائران و گردشگران را به بازدید از این اماکن با استفاده از همه ظرفیت ها از جمله دانش-آموختگان ایرانی در دانشگاه های خارج از کشور، دانش-آموختگان خارجی دانشگاه ها و حوزه های علمیه ایران و دانش-آموختگان جامعه المصطفی-العالمیه ترغیب نماید.		

بند ۵ ماده ۸۵				وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تأمین زنجیره ارزش و بهبود شرایط تولید و عرضه محصولات صنایع دستی و با رعایت ملاحظات بومی، سازگاری با اصالت هویتی، ترویج سبک زندگی ایرانی-اسلامی و رویکرد فناورانه، «سند جامع مدیریت زنجیره تولید، توزیع، عرضه و صادرات صنایع دستی» را حداکثر ظرف سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه نموده و آن را به تصویب هیأت وزیران برساند.		
بند ۵ ماده ۸۳				مجاز لازم برای واردات کشتیهای گردشگری، شناورهای تفریحی، وسایل نقلیه و تجهیزات ویژه گردشگری برای سرمایه‌گذاران بخشهای خصوصی و تعاونی متقاضی با معافیت حقوق ورودی توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با رعایت اختیارات قانونی وزارت راه و شهرسازی با رعایت قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار صادر می‌گردد.		